

Aftale om udmøntning af midler til fødselspakken 'En god start på livet' mellem regeringen, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Enhedslisten, Alternativet og Kristendemokraterne

09. maj 2022

Forholdene på fødselsområdet skal forbedres. Gravide, fødende og deres partnere skal have bedre vilkår, så alle børn sikres en god start på livet i familien. Tryghed, nærhed og kontinuitet skal spille en større rolle, og sundhedspersonalet skal have tid til at give den omsorg, som de gravide og fødende har brug for. Det forudsætter blandt andet, at arbejdsvilkårene på fødeafdelingerne forbedres, og at der ansættes mere personale.

De første skridt til at forbedre forholdene er taget. Med økonomaftalen for 2022 blev regeringen og Danske Regioner enige om at styrke fødselsområdet med fokus på en række tilbud til familierne, herunder fødselsforberedelse i små hold, tidlig jordemoderkonsultation, fokus på behovene hos sårbare gravide og styrket telefonrådgivning. Størstedelen af regionerne har tilbud om fødsels- og forældreforberedelse i små hold, og alle regioner har fokus på at kunne udbyde det i fremtiden. Fire ud af fem regioner har afsat ekstra midler til fødselsområdet i de regionale budgetaftaler for 2022.

Med aftalen om finansloven for 2022 prioriterede regeringen, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Enhedslisten, Alternativet og Kristendemokraterne 100 mio. kr. i 2022, 110 mio. kr. i 2023, 115 mio. kr. i 2024 og 150 mio. kr. i 2025 til at styrke nærvær og tryghed før, under og efter fødslen. Herudover er der afsat 2 mio. kr. i 2022 til at igangsætte en analyse og kortlægning af normeringer på fødselsområdet i regi af Sundhedsstyrelsen.

Aftalepartierne er enige om, at midlerne udmøntes til følgende initiativer, der skal bidrage til tryghed og kontinuitet i svangreomsorgen.

Mere sundhedspersonale og bedre arbejdsvilkår på fødeafdelingerne

Flere fødeafdelinger oplever udfordringer og travlhed på grund af rekrutteringsproblemer. Det kan have indflydelse på fastholdelse af personale samt i værste fald skabe u hensigtsmæssige forløb for familierne.

Aftalepartierne er enige om, at der skal mere end 100 flere ansatte (årsværk) på fødeafdelingerne, herunder jordemødre. Prioriteringen skal understøtte øget kapacitet, bidrage til bedre arbejdsvilkår, trivsel, og kontinuitet samt styrke fagligheden på fødeafdelingerne. Dette gælder fx faglighed i relation til syning af kvinder, som brister i forbindelse med fødslen. Kapaciteten vil bl.a. kunne tilvejebringes ved at tiltrække flere jordemødre, som har forladt faget, understøtte at flere går fra deltid til fuldtid samt gennem aflastning af de nuværende jordemødre ved brug af andre faggrupper. Herudover kan der eksempelvis ses på, hvordan styrket vagttilrettelæggelse kan understøtte kapaciteten.

Flere ansatte (årsværk) på fødeafdelingerne forventes også at kunne bidrage til større sammenhæng og tryghed før, under og efter fødslen til gavn for familierne, fx gennem kendt jordemoderordning. Samtidig forventes den ekstra kapacitet at understøtte regionernes mulighed for at tilbyde fødselsforberedelse i små hold og styrke ammerådgivningen i forbindelse med fødslen. Det skal også understøtte en bedre overgang til eget hjem og den kommunale sundhedspleje.

Der afsættes 39,7 mio. kr. i 2022 og 69,4 mio. kr. årligt fra 2023 og frem til mere end 100 flere ansatte (årsværk) på fødeafdelingerne. Den konkrete udmøntning og opfølgning aftales med Danske Regioner.

Aftalepartierne er samtidig enige om at afsætte 51,1 mio. kr. i 2022, 12,2 mio. kr. i 2023 og 16,2 mio. kr. i 2024 til en rekrutterings- og fastholdelsespakke til fødeafdelingerne, som skal bruges til lokale initiativer, der kan understøtte tilstrækkeligt sundhedspersonale. Dette kan eksempelvis være kompetenceudvikling, forbedret arbejdsmiljø og trivsel, ledelse, styrket arbejdstilrettelæggelse, aflastning og øvrige rekrutterings- og fastholdelsesinitiativer. Det vil også kunne bruges til at understøtte omorganiseringer og opdeling i mindre enheder, såfremt de enkelte hospitaler og fødeafdelinger finder det relevant. Den konkrete udmøntning og opfølgning aftales med Danske Regioner.

Rekrutterings- og fastholdelsespakken og de ekstra midler til flere ansatte (årsværk) på fødeafdelingerne forventes at understøtte en bedre ressourceanvendelse lokalt ved fx at mindske vikararbejde. Analysen og kortlægningen af normeringer på fødselsområdet i regi af Sundhedsstyrelsen kan evt. inddrages løbende i den lokale udmøntning af rekrutterings- og fastholdelsespakken.

Udvidet ammerådgivning med videokonsultation

I dag tilbyder alle regioner telefonisk rådgivning døgnet rundt i op til 7 dage efter fødslen. Herefter tilbydes rådgivning af sundhedsplejen i kommunerne inden for almindelig arbejdstid, og nogle regioner tilbyder telefonisk rådgivning i et begrænset omfang uden for almindelig arbejdstid.

Aftalepartierne er enige om, at der også er behov for at styrke tilgængeligheden af telefonisk ammerådgivning efter fødslen på tværs af landet. Det skal sikre, at nybagte forældre kan få afklaret spørgsmål vedrørende amning uden for almindelige arbejdstider og i weekenden. Derfor indføres et pilotprojekt om kommunalt tilbud med udvidet ammerådgivning af sundhedsplejen med mulighed for videokonsultation.

Der afsættes 10 mio. kr. årligt i 2023 og 2024 til, at sundhedsplejen tilbyder telefonisk ammerådgivning med videokonsultation fra kl. 16:00-20:00 i hverdage og fra kl. 10:00-20:00 i weekender og helligdage. Den konkrete udmøntning og opfølgning aftales med KL.

Ret til to døgn barselsophold eller hjemmebesøg

På tværs af regionerne er der i dag forskel på, hvor længe fødende tilbydes ophold på hospitalet efter fødsel. Nybagte mødre skal have mulighed for at vælge, om de vil tage hjem efter fødslen på baggrund af konsultation med sundhedspersonalet eller vil blive på fødeafdelingen.

Aftalepartierne er enige om at prioritere en ret til to dages barselsophold efter fødslen. Det skal bidrage til at sikre en ensartet kvalitet i efterfødselsindsatsen på tværs af landet samt sikre tryghed, støtte og faglig vejledning for familierne i de første dage efter fødslen.

Det er ikke alle fødende, som ønsker at blive på hospitalet efter fødslen. Nybagte mødre skal efter rådgivning og dialog med personalet på fødeafdelingen have mulighed for at tage hjem med deres nyfødte barn og føle sig trygge herved. Aftalepartierne er derfor enige om at fødende, som udskrives inden for 24 timer, og hjemmefødende, tilbydes ret til hjemmebesøg af kvalificeret sundhedspersonale, typisk en jordemoder, dagen efter udskrivningen. Det skal sikre, at familien også får den nødvendige støtte i den første tid efter fødslen.

Aftalepartierne er enige om, at retten til to døgn barselsophold eller hjemmebesøg ved udskrivning inden for 24 timer for førstegangsfødende skal træde i kraft så vidt muligt i løbet af 2022 og senest primo 2023.

Der afsættes 9,2 mio. kr. i 2022 og 18,4 mio. kr. årligt i 2023 og frem til retten til førstegangsfødende. Den konkrete udmøntning af midlerne og opfølgning aftales med Danske Regioner.

I 2024 foretages en evaluering af retten til to døgn barselsophold eller hjemmebesøg til førstegangsfødende, hvor kapaciteten på fødegangene samt implementeringen af retten, herunder lovgivningsmæssige konsekvenser, også belyses. Der afsættes 1 mio. kr. i 2024 til evalueringen.

Det er aftalepartiernes klare holdning, at retten til to døgn barselsophold eller hjemmebesøg ved udskrivning inden for 24 timer for førstegangsfødende skal udvides til at gælde alle fødende. Aftalepartierne vil i 2024 mødes og drøfte en yderligere styrkelse af fødselsområdet med afsæt i evalueringen og normeringsanalysen på fødselsområdet, som aftalepartierne blev enige om i finanslovaftalen for 2022. Med udgangspunkt i evalueringen, og i takt med at kapaciteten muliggør det, vil aftalepartierne drøfte en udvidelse af retten til to døgn barselsophold for alle fødende.

Der afsættes 62,2 mio. kr. årligt fra 2025 og frem til retten til flergangsfødende og/eller mere personale.

Tabel 1
Økonomi

| Mio. kr. (2022-PL) | 2022 | 2023 | 2024 | 2025 |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|--------------|--------------|--------------|
| Rekrutterings- og fastholdelsespakke til fødeafdelingerne | 51,1 | 12,2 | 16,2 | - |
| Mere end 100 flere ansatte (årsværk) til fødeafdelingerne | 39,7 | 69,4 | 69,4 | 69,4 |
| Udvidet ammerådgivning med videokonsultation | - | 10,0 | 10,0 | - |
| Ret til to dages barselsophold eller hjemmebesøg for førstegangsfødende | 9,2 | 18,4 | 18,4 | 18,4 |
| Evaluering af ret for førstegangsfødende | - | - | 1,0 | - |
| Yderligere styrkelse af fødselsområdet ved indførelse af ret til to dages barselsophold eller hjemmebesøg for flergangsfødende og/eller mere personale | - | - | - | 62,2 |
| Analyse og kortlægning af normeringer på fødselsområdet | 2,0 | - | - | - |
| I alt | 102,0 | 110,0 | 115,0 | 150,0 |

Anm.: Sundhedsministeriets egne beregninger.